

Wandelroute Willibrordusputje (2 of 3 km)

► Over de route

De wandelroute in dit ca 30 ha grote gebied is ongeveer 3 kilometer lang (gele route) en voert u door een gevarieerd bosgebied met waardevolle landschapselementen als poelen, kleinschalig agrarisch gebied met restanten van oude hakhoutwallen, een stuifzandgebied en restanten van een laagland-beek.

De wandelroute loopt door “De Vierwinden”. Dit gebied bestaat nu voor het grootste gedeelte uit bos. Ongeveer 100 jaar geleden was het echter een uitgestrekt heideveld, de voormalige “Ossche heide”. Hier en daar bevonden zich akkertjes, omzoomd door hakhoutwallen. De heide werd begraaasd door schapen.

Door de opkomst van de kunstmest, omstreeks 1900, en de goedkope wolimport uit o.a. Australië verdwenen de schapen en veranderde het landschap meer en meer in een open bos. In de jaren dertig werden grote delen van de resterende heide ontgonnen ten behoeve van de landbouw. Andere gedeeltes werden opnieuw beplant met productiebos, bestaande uit sparren en dennen, veelal ten behoeve van de mijnbouw (stuthout).

In deze tijd werden als werkverschaffingsproject vier poelen met de schop uitgegraven, waarschijnlijk om te kunnen beschikken over bluswater. Naar hun vorm zijn ze bekend geraakt als peren-, appel-, kersen- en pruimenpoel.

Van de oorspronkelijke heide is nagenoeg niets meer over. Bepaalde elementen herinneren aan de oude landschapsstructuur, zoals het stuifzandgebied met de kenmerkende vliegdenen. Ook zijn hier en daar nog restanten van de hakhoutwallen te zien. Door modern extensief bos- en waterbeheer wordt er nu naar gestreefd een gevarieerde flora en fauna tot ontwikkeling te brengen.

Startpunt

De route kent twee startpunten. Het eerste startpunt ligt aan het einde van de parkeerplaats bij ‘restaurant ‘t Putje’ . Het tweede ligt aan de overzijde van de parkeerplaats bij motel ‘de Naaldhof’ .

Informatie over (openbaar) vervoer, parkeren, horeca, markering en toegankelijkheid vindt u aan het einde van deze beschrijving.

Routebeschrijving

Voordat u aan de wandeling begint, kunt u een kijkje nemen bij de Willibrordusput. Deze bevindt zich schuin tegenover restaurant 't Putje ①.

De Willibrordusput van Oss wordt sinds de 146 eeuw in schriftelijke bronnen genoemd, maar is waar-schijnlijk nog ouder. Volgens de overlevering zou Sint Willibrordus (658-739) in het begin van de achtste eeuw op deze plaats hebben gepredikt en gedoopt. Eeuwenlang vonden er bedevaarten plaats naar de put, waarvan het water zou helpen als een werkzaam middel tegen koorts en kinderziekten. Bij de put heeft voorheen een kapel en een willibrordusboom gestaan.

De huidige put dateert uit 1926. De vervallen staat van de oorspronkelijke put en het feit dat deze op het toenmalige grondgebied van de gemeente Heesch was gelegen, vormde de aanleiding om de put aan de overzijde van de weg, ongeveer 12 meter in noordelijke richting, te herbouwen.

Op de put is een gedenksteen aangebracht, met op de voorzijde een borstbeeld van Willibrordus, getooid met mijter en kruis. De achterzijde van de steen bevat de inscriptie: "Hier doopte Willibrord in 712 toen hij verwijlde bij priester Docfa." Deze lang gekoesterde mythe berust op een historische vergissing. De schenkingsakte uit 712, waarin de Frankische edelman Angalbertus bezittingen schenkt aan Willibrordus blijkt, evenals

de preister Docfa, betrekking te hebben op de plaats Diessen en niet Oss, zoals lange tijd werd aangenomen.

De wandelroute start aan het einde van de parkeerplaats bij restaurant 't Putje ②.

Het gedeelte van het gebied waarin u zich nu bevindt kenmerkt zich door een grote verscheidenheid aan bomen. Veel voorkomend is het krentenboompje dat in het voorjaar uitbundig bloeit met zijn witte bloemen. In juli verschijnen purperrode bessen die door vogels graag worden gegeten.

Hoewel het krentenboompje bij velen bekend is (hij wordt ook veel in tuinen en plantsoenen geplant) is het geen inheemse plant. Van oorsprong komt hij uit de vochtige gebieden van Noord Amerika.

Vele bomen in dit stuk bos is 'opslag'. Het bos ziet er in de zomer donker uit met weinig ondergroei. Door gerichte uitdunning en het creëren van lichtplekken wordt geprobeerd de groei van de bodembedekkende kruidenlaag te stimuleren. Het snoeihout ligt op diverse plaatsen verspreid in het bos en biedt goede schuilplaatsen voor allerlei kleine dieren.

Na 100 meter buigt u af naar links en loopt u om de perenpoel ② heen.

De perenpoel is omstreeks 1935 gegraven in de vorm van een peer. In de loop der tijd is de poel volledig dichtgegroeid. De aanvankelijk rijke amfibieëngemeenschap was sterk bedreigd door verlanding en uitdroging.

In 1999 is de poel opgeschoond en uitgediept. De dikke sliblaag, ontstaan door de sterke bladval van de omringende bomen, is verwijderd. Hierdoor is de waterkwaliteit sterk verbeterd. De kanten van de poel zijn afgevlakt en ruige broeiing is verwijderd. De ontwikkeling van de poel wordt nu zoveel mogelijk aan de natuur over gelaten. Echter wanneer deze dreigt dicht te groeien is een ingreep noodzakelijk.

Dieper in het bos treft u vaak grotere bomen aan. Over het algemeen zijn dit Amerikaanse eiken, majestueuze bomen, die met name gedijen op slechte grond. In de herfst kleurt het blad fraai rood-bruin en geeft een typische herfst sfeer aan het bos. Ondanks zijn uiterlijk, dat best mooi genoemd mag worden, wordt de boom in vele bossen massaal verwijderd omdat hij in een natuurlijk bos nauwelijks een functie heeft. Zo komt op een Amerikaanse eik nauwelijks dierlijk leven voor. De eikels worden ook niet graag door dieren gegeten, in tegenstelling tot die van de inlandse eik.

Als u om de perenpoel heel gelopen bent, gaat u na 100 meter op de kruising linksaf, het halfverharde pad volgend.

Vanaf dit punt kunt u goed het nog kleinschalige agrarische gebied overzien. De meeste gebieden zijn in gebruik als weidegebied voor paarden en koeien of als hooiland. Vooral aan de boszoom is een typische zoomvegetatie met bramen, varens en andere kruiden te vinden. In de bomen treft u op diverse

plaatsen kamperfoelie aan. Let u er eens op hoe de windingen van de kamperfoelie lopen: ze slingeren altijd linksom.

Na 300 meter splitst de route zich. Als u de korte (rolstoel-)route blijft volgen, dan gaat u hier schuin naar rechts (u blijft dan het halfverharde pad met de geel-rode markering volgen). Voor het vervolg van de beschrijving van de korte route wordt u verzocht verder te lezen bij >>. Volgt u de langere route, dan gaat u hier linksaf een zandweg in (volg de gele markering).

Dit gedeelte van het bos is duidelijk vochtiger dan de rest. De oorzaak hiervan is niet met zekerheid te zeggen. Mogelijk is hier een oude kwelplek aanwezig of heeft hier ooit een laagte in de heide gelegen.

Dit kunnen we zien aan de vegetatie. Er komen relatief veel berken voor, terwijl de bodem bedekt is met varens. Varens bloeien niet, de voortplanting geschiedt door verspreiding van sporen die zich aan de onderzijde van het blad bevinden. De varens nemen veel licht weg van de ondergrond. Daardoor krijgen andere planten weinig kans zich te ontwikkelen.

Na 150 meter steekt u de Docfalaan over. U volgt de gele markering gedurende 500 meter, dan gaat u (vanaf een aarden wal) scherp naar rechts het stuifzandgebied in.

Dynamisch, maar dan in natuurlijke vorm is het stuifzandgebied ③. Het gebied is ontstaan uit uitgemergelde en verlaten akkertjes, die aangelegd werden op iets hoger gelegen plekken.

Nadat de uitge-mergelde akkers verlaten zijn kreeg de wind vrij spel op de sterk verarmde en droge zandgrond, waarop zich moeilijk een gesloten natuurlijke vegetatie kan ontwikkelen. Het gebied is omzoomd door een oude houtwal, die moest voorkomen dat de stuifduinen zich konden uitbreiden. Hierop is veel eik en vuilboom aangeplant. Door de bomen regelmatig te snoeien is een dichte houtwal ontstaan die nog op diverse plaatsen te zien is.

Omdat het zand steeds in beweging is en meestal droog, is voor veel dieren en planten het stuifzand een minder geschikt leefgebied. U vindt hier dan ook alleen planten en dieren die aan dit dynamische milieu zijn aangepast. Als planten treft u pioniersoorten als zandzegge en buntgras aan. Typisch voor dit soort gebieden zijn de zogenaamde vliegdenen, meestal alleenstaande of in kleine groepjes voorkomende bomen.

Komt u bomen tegen met lange naalden en grote kegels (kijk eens in de toppen van de bomen!) dan hebben we te maken met de zeeden. Deze boom kan goed tegen wind, staat meestal alleen en is vaak grillig vertakt.

Het pad volgend stuit u na 250 meter op een kale zandvlakte.

Het gedeelte ④ waar u tegenop loopt is in gebruik bij de REVABO, een opleidingsinstituut voor kraanmachinisten. Regelmatig zult u hier de sporen zien van hun activiteiten. De ene

keer liggen er keurige greppels, die even later weer zijn verdwenen. Al met al een dynamisch stuk zandgrond.

Na 250 meter ziet u aan uw rechterhand de appelpoel ⑤ liggen.

Evenals de perenpoel is deze poel in 1999 opgeschoond. Dit was hier dan ook hard nodig. De poel bleek sterk verzuurd door bladinvall en leven was hierin nauwelijks meer mogelijk.

Net als de perenpoel heeft de leefomgeving van de appelpoel voor amfibieën een ideale diversiteit met voldoende overwinteringsplekken. Padden en salamanders overwinteren op het land en hebben dan behoefte aan voldoende beschutting. Deze vinden ze onder omgevallen bomen, takken en bladeren.

Na 200 meter komt u bij een informatiepaneel ⑥. U bent nu bij het tweede startpunt Motel de Naaldhof. Vanaf hier gaat de route verder over het verharde pad. Bent u de wandeling begonnen bij ⑤ dan eindigt de route hier.

Het pad volgend zal het u opvallen dat u diverse boomsoorten ziet die min of meer in groepen staan. U vindt hier groepen tamme kastanjes met hun grote bladeren. De vruchten zijn, in tegenstelling tot de gewone (paarden-)kastanje, eetbaar. De vruchten zitten verborgen in grote stekelige borstels, die in oktober massaal afvallen. Tamme kastanjes worden meestal gepoft of er wordt kastanjepuree van gemaakt.

Na 250 meter ziet een aantal beuken staan. Deze beuken zijn de enige in dit gebied. Aan de overzijde van het ruiterpad staan bomen die wel met beuken worden verward. Dit zijn echter haagbeuken. Als u naar de bladeren kijkt ziet u het verschil: de haagbeuk heeft een veel smaller en sterker gegroefd blad. Ook is de stam van de haagbeuk veel meer gegroefd.

Na 400 meter buigt het pad scherp naar rechts af, hier ziet u de restanten van de Laaglandbeek ⑦.

Deze beekloop wordt gevoed met (voedselarm) water afkomstig van de Achterste heide en wellicht via kwel vanuit de Maasborst. In natte jaren kan er een continue afstroming plaatsvinden. In droge seizoenen staat de waterloop zo goed als droog. De oeverwallen van deze beekloop bezitten resten van interessante en karakteristieke vegetatie, die echter door begroeiing met bomen en verdroging sterk achteruit is gegaan. Op een aantal plaatsen langs de wal zijn varens te vinden. Dit zijn de voor dit soort gebieden karakteristieke eikvarens. De beekloop is een van laatste die in dit deel van Brabant voorkomen.

Na 250 meter bent u terug bij de parkeerplaats van restaurant 't Putje. Als u de wandeling bij ⑤1 bent begonnen, dan is de wandeling geëindigd. Bent u begonnen bij ⑤2 dan leest u verder bij het begin van deze routebeschrijving.

► Openbaar vervoer

NS-station Oss is bereikbaar met de trein vanuit Nijmegen en 's-Hertogenbosch. De sneltrein rijdt twee keer per uur. Voor neemt u op station Oss bus 152 richting Eindhoven. U stapt uit op de hal-te Nieuwe Hescheweg. Op de Nieuwe Hescheweg loopt u in zuidelijke richting en slaat na 500 meter linksaf de St. Wilpertslaan in. Na 800 meter gaat u rechtsaf de St. Willibrordusweg in. Na 70 meter gaat u linksaf de parkeerplaats van restaurant 't Putje op. Startpunt is slecht bereikbaar met het openbaar vervoer.

Voor meer specifieke reisinformatie kunt u www.9292ov.nl of www.ns.nl raadplegen.

Auto & parkeren

Startpunt : parkeerplaats restaurant 't Putje.

Vanuit de richting *'s-Hertogenbosch* via de A59 richting Nijmegen, afslag Oss/Heesch (afslag 15), einde afrit rechts af de Cereslaan op, bij stoplichten rechtsaf de Ruwaardsingel op, bij de rotonde rechtdoor oversteken (2e afslag), bij de eerste twee stoplichten rechtdoor rijden, na 2e stoplicht de 2e straat rechts inrijden, dit is de Willibrordusweg. Na 800 meter ziet u aan uw linkerzijde de parkeerplaats van restaurant 't Putje .

Vanuit de richting *Nijmegen* via de A50, op het knooppunt Paalgraven de A59 richting 's-Hertogenbosch, neem direct daarna de afslag Oss-Oost (afslag 16). Einde afrit rechts de N329 op (Graafsebaan). Op volgende kruispunt (verkeerslichten) gaat u linksaf de Julianasingel op. Op de rotonde rechtdoor en daarna de tweede straat links, dit is de Willibrordusweg. Na 800 meter ziet u aan uw linkerzijde de parkeerplaats van restaurant 't Putje .

Startpunt : parkeerplaats hotel De Naaldhof

Vanuit de richting *'s-Hertogenbosch* via de A59, afslag Oss-Oost, einde afrit op de rotonde links de N329 op (Graafsebaan), bij stoplicht links, na viaduct op volgende kruispunt (verkeerslichten) gaat u linksaf de Julianasingel op. Op de rotonde rechtdoor en daarna de eerste straat links, dit is de Docfalaan. Na 1.200 meter ziet u aan uw linkerzijde de parkeerplaats van De Naaldhof .

Vanuit de richting *Nijmegen* via de A50, op het knooppunt Paalgraven de A59 richting 's-Hertogenbosch, neem direct daarna de afslag Oss-Oost (afslag 16). Einde afrit rechts de N329 op (Graafsebaan). Op volgende kruispunt (verkeerslichten) gaat u linksaf de Julianasingel op. Op de rotonde rechtdoor en daarna de eerste straat links, dit is de Docfalaan. Na 1.200 meter ziet u aan uw linkerzijde de parkeerplaats van De Naaldhof .

Markering

De lange route is aangegeven door palen met een gele kop. Volg de paaltjes met de schuine kop mee (met de klok mee). Op het gedeelte dat geschikt is gemaakt voor rolstoelgebruikers zijn de markeringspalen voorzien van een gele kop en een rode band.

Horeca op de route

Restaurant 't Putje , Willibrordusweg 81, Oss. *Telefoon:* 0412-622821. *Open:* alle dagen vanaf 17:00 uur. Woensdag gesloten.

Best Western Motel de Naaldhof , Docfalaan 22, Oss. *Telefoon:* 0412-622129. *Open:* alle dagen.

Rolstoelen & kinderwagens

Ongeveer 2 kilometer van de route is halfverhard (geel-rode route) en daardoor geschikt voor rolstoelgebruikers en kinderwagens. De andere route loopt deels over onverharde paden en is daarom ongeschikt voor rolstoelgebruikers en kinderwagens.

Honden

Binnen de gemeente Oss geldt een aanlijnplicht. Uw hond mag uitsluitend loslopen in de zogenaamde 'losloopgebieden'. Deze staan aangegeven met informatieborden.

Bronvermelding

Deze routebeschrijving is grotendeels gebaseerd op de folder "Bosgebied De Vier Winden Oss – wandelroute Willibrordusput". Deze folder is samengesteld door de Stichting Landschapsbeheer Oss in samenwerking met het IVN, afdeling Oss.

Opmerkingen

De gemeente Oss heeft veel aandacht besteed aan de routebeschrijving, de bijbehorende wandelkaart en GPS-bestanden. Desondanks kan het voorkomen dat u onjuistheden of onvolledigheden ontdekt, bijvoorbeeld omdat de situatie in het veld is gewijzigd. Wij stellen het op prijs als u deze via de email aan ons wilt doorgeven op: wandelen@oss.nl.

